

CENTRUM ANALIZ REGIONALNYCH
I LOKALNYCH

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2013

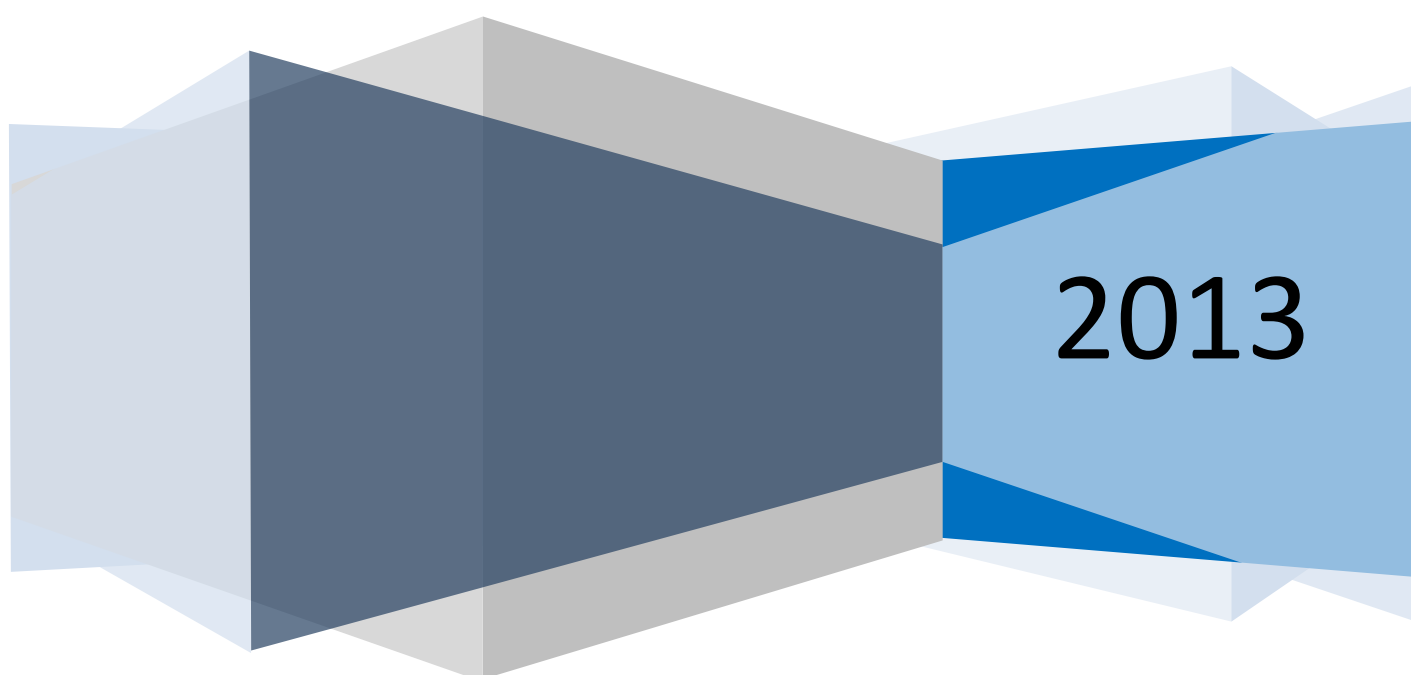
Województwo pomorskie

Dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska

Dr Agnieszka Komor

Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Magdalena Typa

Warszawa, październik 2012

Wstęp

Niniejszy raport powstał w wyniku zastosowania wyników badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. SGH dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów, w celu możliwie jak najlepszego uchwycenia istotnych dla inwestora cech regionów, rozpatrywanych ogólnie oraz z punktu widzenia specyfiki działalności gospodarczej oraz wielkości inwestycji.

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI) oceniają walory lokalizacyjne regionów. W wersji uproszczonej są obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Są to wskaźniki PAI1 odnoszące się do całości gospodarki regionalnej/narodowej (PAI1_GN) oraz do wybranych sekcji: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Oprócz tego są opracowane wskaźniki wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych tylko na tym poziomie województw lub makroregionów. Umożliwiają znacznie szerszy zakres kontekstu ocen ich atrakcyjności inwestycyjnej. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki (PAI2_C, PAI2_G, PAI2_I, PAI2_M).

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie współpracującego z Instytutem Przedsiębiorstwa Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych: www.caril.edu.pl, a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

1. Charakterystyka gospodarki regionalnej województwa pomorskiego

Gospodarka województwa pomorskiego jest jedną z lepiej rozwijających się w Polsce. Nadmorskie położenie sprzyja rozwojowi gospodarki morskiej w regionie: budową i naprawą okrętów oraz obsługą portów, rybołówstwem czy turystyką nadmorską. Cechą ostatnich lat jest prężny rozwój szkutnictwa: w małych stocznicach powstają zarówno nowoczesne jachty, jak i repliki średniowiecznych łodzi.

Na atuty województwa składają się następujące elementy:

- w województwie funkcjonują dwa parki naukowo-technologiczne i dwie specjalne strefy ekonomiczne. Na ich terenach działają min. nowoczesne zakłady produkujące podzespoły elektroniczne i nowoczesne zakłady farmakologiczne,
- na obrzeżach Gdańska powstaje mała „Dolina Krzemowa”, gdzie swoje siedziby mają m.in. producent urządzeń kontroli dostępu (Stel), producent oprogramowania multimedialnego (Young Digital Planet) oraz ośrodek badawczo-rozwojowy firmy Intel Technology Poland. Pod Gdańskiem działa firma DGT, znany producent nowoczesnych systemów łączności. W Pomorskiem działa 8 procent wszystkich polskich firm informatycznych, ponadto w województwie produkuje się 18% oprogramowania komputerowego,
- Pomorze jest światowym liderem wyrobów bursztyniarskich. W ponad 3 tys. małych zakładów pracuje około 10 tys. rzemieślników i artystów projektujących biżuterię. Ich roczne przychody, zwłaszcza z eksportu, ocenia się na ponad 300 mln dolarów. W 2006 roku zostało otwarte w Gdańsku jedyne na świecie Muzeum Bursztynu,
- bogate walory przyrodnicze dla rozwoju turystyki,
- region posiada ważny kompleks portowy, pełniący funkcje ogólnokrajowe i międzynarodowe,
- województwo dysponuje bardzo dobrze rozwiniętą bazą naukowo-dydaktyczną w postaci uczelni wyższych i instytucji badawczych. Cechą wyróżniającą system kształcenia w regionie są uczelnie kształcące na kierunkach związanych z gospodarką morską wysoko oceniane (kategoria I) przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Instytut Budownictwa Wodnego, Instytut Morski).

Zbiorną charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa pomorskiego

Wyszczególnienie	Województwo pomorskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2010 r. (zł/osoba)	35597	37096	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2012)	2290070	38533299	5,9%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2012 r. (osoby)	29280	484999	6%

Absolwenci szkół średnich w 2012 r. (osoby)	23433	421317	5,6%
Liczba pracujących w 2012 r. (osoby)	744321	13911203	5,4%
Struktura pracujących w 2012 r.	sektor rolniczy 8,9% sektor przemysłowy 29,3% sektor usługowy 61,8%	sektor rolniczy 17,1% sektor przemysłowy 27,4% sektor usługowy 55,5%	

Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie

Nakłady inwestycyjne w 2011 r. (mln zł)	3841	73704,4	5,2%
Kapitał spółek w 2011 r. (mln zł)	15042,1	194160,6	7,7%

Specjalne strefy ekonomiczne w województwie

- SSE Pomorska, podstrefa: gm. Chojnice, gm. Człuchów, gm. Gniewino, gm. Krokowa, gm. Sztum, gm. Tczew, m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Kwidzyn, m. Malbork, m. Starogard Gdański, m. Tczew
- SSE Słupska, podstrefa: gm. Debrzno, gm. Słupsk, gm. Żukowo, m. Słupsk

Wyróżniające oceny PAI_2 i RAI (klasa A, B i C)

Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna PAI_2	Gospodarka narodowa klasa B Przemysł kapitałochłonny klasa A Przemysł pracochłonny klasa C Handel klasa B Turystyka klasa B Edukacja klasa B
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI	Gospodarka narodowa klasa C Przemysł klasa C

Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN

Powiaty	Klasa A	Słupsk, Gdańsk, Gdynia, Sopot
	Klasa B	gdański, pucki
Gminy	Klasa A	Pruszcz Gdański (1), Kolbudy (2), Pruszcz Gdański (2), Krynica Morska (1), Sztutowo (2), Hel (1), Jastarnia (1), Puck (1), Władysławowo (1), Kosakowo (2), Reda (1), Rumia (1), Wejherowo (1), Chojnice (1), Człuchów (1), Lębork (1), Łeba (1), Ustka (1), Słupsk (1), Kościerzyna (1), Kwidzyn (1), Malbork (1), Starogard Gdański (1), Tczew (1), Gdańsk (1), Gdynia (1), Sopot (1),
	Klasa B	Pszczółki (2), Żukowo (3), Krokowa (2), Puck (2), Bytów (3), Lipnica (2), Rzeczenica (2), Kobylnica (2), Słupsk (2), Skórcz (1), Sztum (3),

Źródło: opracowanie własne.

Województwo pomorskie dostarczyło w 2010 r. 5,6% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 35597 zł, przy średniej dla Polski 37096 zł. Wynik ten plasuje województwo na 5 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2010 wyniosła 166,2%, przy średniej dla Polski równej 168,0%. W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem sektora usług 61,8% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 8,9% i 29,3% pracujących (GUS, BDR 2013).

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 to 2290070 mieszkańców, co stanowiło 5,9% ludności Polski. W województwie pomorskim struktura wieku w roku 2012 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 19,7% osób, produkcyjny: 63,9% i poprodukcyjny: 16,4% (Polska analogicznie: 18,3%, 63,9% i 17,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2013 r. 12,8%, dla porównania w Polsce - 13%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2013 wyniosło 3792,4 zł, czyli 100,6% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 29 uczelni wyższych, w których kształci się 106 tys. studentów, czyli 6,3% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 7,2% uczniów województwa, natomiast do techników 5,8%.

Sektory strategiczne dla województwa ujęte w strategii rozwoju regionalnego to przede wszystkim: high-tech, logistyka, sektor morski, turystyka, sektor rolno-spożywczy

Preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej występują w województwie m.in. w 2 Specjalnych Strefach Ekonomicznych takich jak:

- SSE Pomorska, podstrefa: gm. Chojnice, gm. Człuchów, gm. Gniewino, gm. Krokowa, gm. Sztum, gm. Tczew, m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Kwidzyn, m. Malbork, m. Starogard Gdański, m. Tczew,
- SSE Słupska, podstrefa: gm. Debrzno, gm. Słupsk, gm. Żukowo, m. Słupsk.

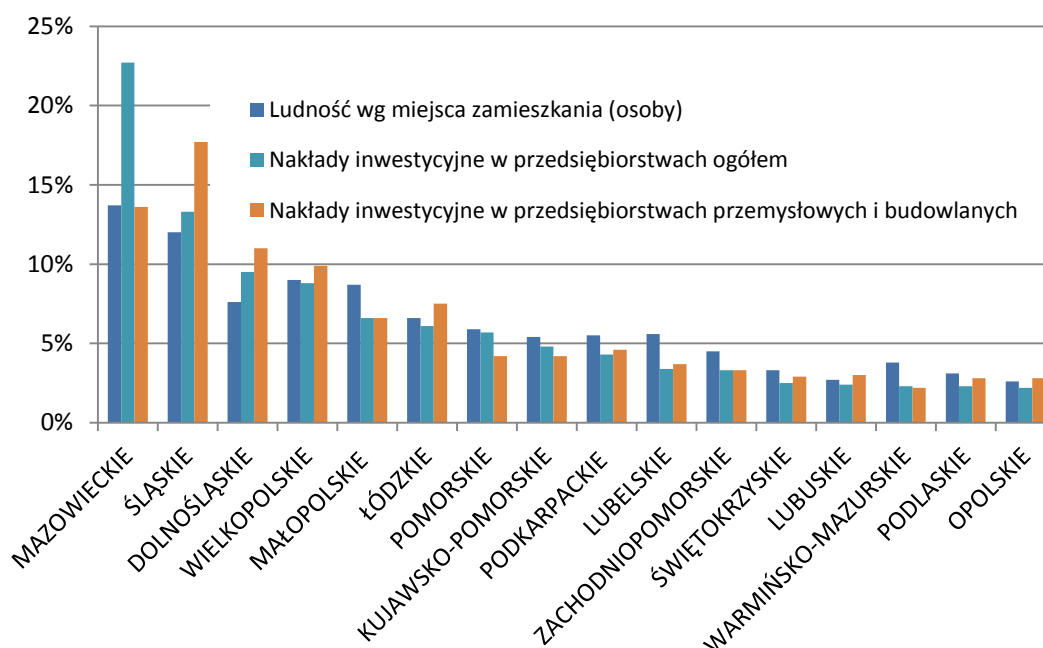
2. Pozycja województwa na mapie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i Unii Europejskiej

Województwo pomorskie charakteryzuje się wysoką ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy B wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN – por. rys.1 w Aneksie. Region uzyskał także bardzo wysokie oceny potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla sekcji przemysł kapitałochłonny (klasa A), przemysł pracochłonny (klasa C), handel i naprawy (klasa B), hotele i restauracje (klasa B), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (klasa C).¹

Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał ponadprzeciętne oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa C) oraz dla przemysłu przetwórczego (klasa C) – por. rys. 2 w aneksie.

Potencjalna i rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna znalazła odzwierciedlenie w decyzjach inwestorów odnośnie przepływów kapitału. Ukazuje to rysunek 1.

Rysunek 1. Struktura regionalna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.11.2013)

Jak wynika z przedstawionego rysunku udział województwa w krajowych nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstw jest nieco niższy (5,7%) od jego udziału w zaludnieniu

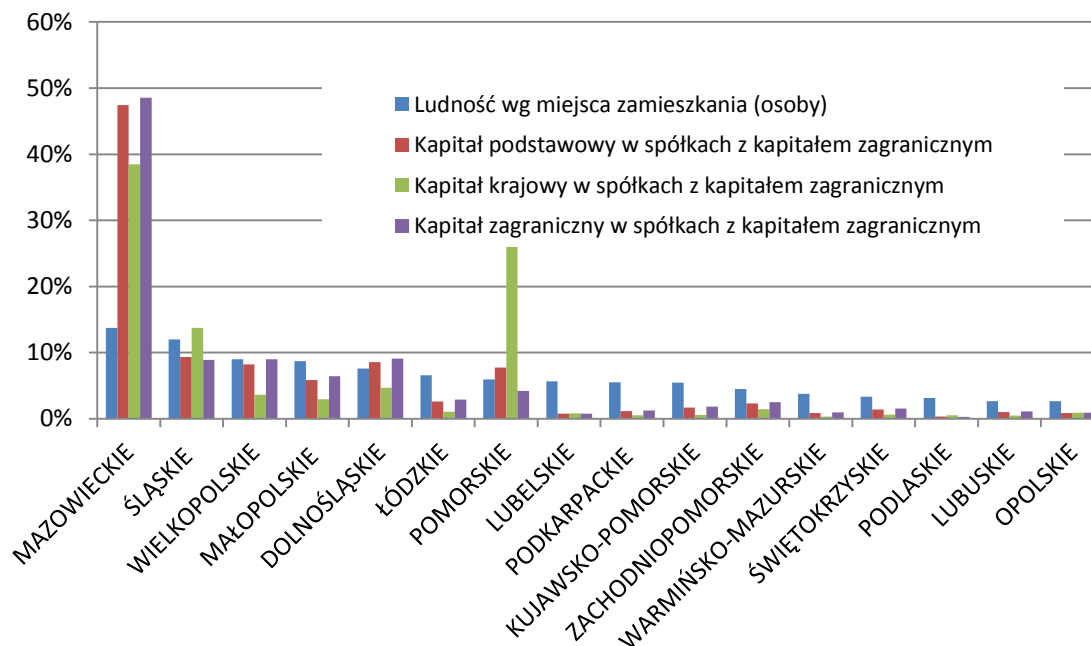
¹ Sekcja C - przemysł przetwórczy, sekcja G - handel i naprawy, sekcja I - hotele i restauracje, sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie Instytutu Przedsiębiorstwa Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej - <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/publikacje>

(5,9%). Dotyczy to też nakładów inwestycyjnych w dokonywanych w przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlanych (4,2%).

W roku 2011 udział województwa w wartości kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 7,75%, co zapewniło województwu siódmą lokatę w kraju - por. rysunek 2. Było to efektem bardzo silnego wzrostu zaangażowania kapitału krajowego.

Rysunek 2. Struktura regionalna kapitału w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

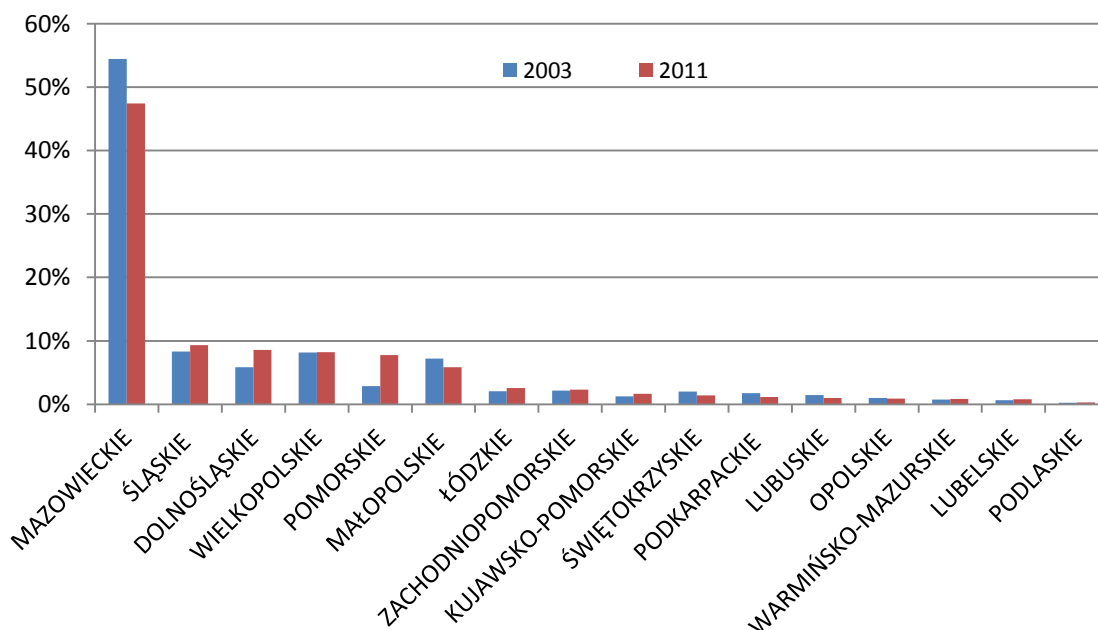
Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.11.2013).

Sukces ten przełożył się na wzrost pozycji konkurencyjnej województwa w latach 2003-2011 mierzonej wartością kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego z 2,87% do 7,75% (patrz rys. 3).

Szansą dla województwa pomorskiego może być staranne przygotowanie terenów inwestycyjnych, przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do posiadanych walorów lokalizacyjnych.

Rysunek 3. Pozycja konkurencyjna województw na rynku inwestycji z kapitałem zagranicznym wg wartości kapitału podstawowego spółek z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2003 i 2011 (% wielkości krajowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, data pobrania 13.11.2013.

Województwo pomorskie jest rozpatrywane jako potencjalna lokalizacja na tle innych regionów europejskich. Biorąc pod uwagę czynnik innowacyjności, rynkowy oraz kapitału ludzkiego region ten można zaklasyfikować na 149 pozycji wśród 270 regionów szczebla NUTS2 w UE przyznać klasę D – por. Tabela 2 w Aneksie. Jest to zatem najwyżej obok Mazowsza oceniony region w oparciu o kluczowe czynniki lokalizacji.

Województwo ma przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego, ocenionego na klasę B. W ostatecznej klasyfikacji województwo zajęło 158 lokatę i zostało zaliczone do klasy D, czyli nieco poniżej średniej Unii Europejskiej.

Jest bardziej atrakcyjne niż między innymi regiony: **czeskie**: Stredni Cechy, Severovýchod, Jihozapad, Stredni Morava, Severozapad; **francuskie**: Auvergne, Limousin, Bourgogne, Lorraine, Champagne-Ardenne, Basse-Normandie, Corse, Picardie, Poitou-Charentes; **niemieckie**: Schleswig-Holstein, Weser-Ems, Sachsen-Anhalt, Lüneburg; **brytyjskie**: Shropshire and Staffordshire, Cumbria, South Yorkshire, Tees Valley and Durham, East Yorkshire and Northern Lincolnshire, Highlands and Islands, Lincolnshire, West Wales and The Valleys, Cornwall and Isles of Scilly; **holenderskie**: Drenthe; **włoskie**: Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste, Marche (NUTS 2006), Abruzzo, Campania, Umbria (NUTS 2006), Molise, Sardegna, Sicilia, Puglia, Basilicata, Calabria; **austriackie**: Niederösterreich, Burgenland (AT); **hiszpańskie**: Comunidad Valenciana, Galicia, Canarias, Illes Balears, Andalucía, Castilla-La Mancha, Extremadura; **szwedzkie**: Småland med öarna Norra Mellansverige; **belgijskie**: Prov. Luxembourg (BE); **greckie**: Kentriki Makedonia, Thessalia, Notio Aigaio, Kriti, Ionia Nisia, Ipeiros, Dytiki Ellada, Anatoliki Makedonia, Thraki, Sterea Ellada, Voreio Aigaio, Dytiki Makedonia, Peloponnisos; **słoweńskie**: Vzhodna Slovenija; **węgierskie**: Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld; Észak-Alföld; **portugalskie**: Região Autónoma da Madeira (PT), Algarve, Norte, Alentejo, Região Autónoma dos Açores i Centro (PT); **słowackie**: Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko; **bułgarskie**: Severoiztochen, Severen tsentralen,

Yugoiztochen, Yuzhen tsentralen oraz Severozapaden; **rumuńskie:** Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Sud-Vest Oltenia, Nord-Est oraz Sud – Muntenia.

3. Zróżnicowanie wewnętrzne atrakcyjności inwestycyjnej województw

Powiaty

Do najbardziej atrakcyjnych powiatów województwa pomorskiego należy zaliczyć: Słupsk, Gdańsk, Gdynia, Sopot, gdański, pucki - patrz tab. 2.

Tabela 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Sopot	0,380	A	A	A	A	A
Gdańsk	0,352	A	A	A	A	A
Słupsk	0,318	A	A	A	B	A
Gdynia	0,314	A	A	A	A	A
Powiat pucki	0,290	B	B	B	A	B
Powiat gdański	0,287	B	B	B	B	B
Powiat kwidzyński	0,249	C	C	C	C	C
Powiat lęborski	0,247	C	D	D	A	C
Powiat wejherowski	0,241	C	D	D	B	C
Powiat nowodworski	0,241	C	D	C	A	D
Powiat człuchowski	0,240	C	C	C	B	D

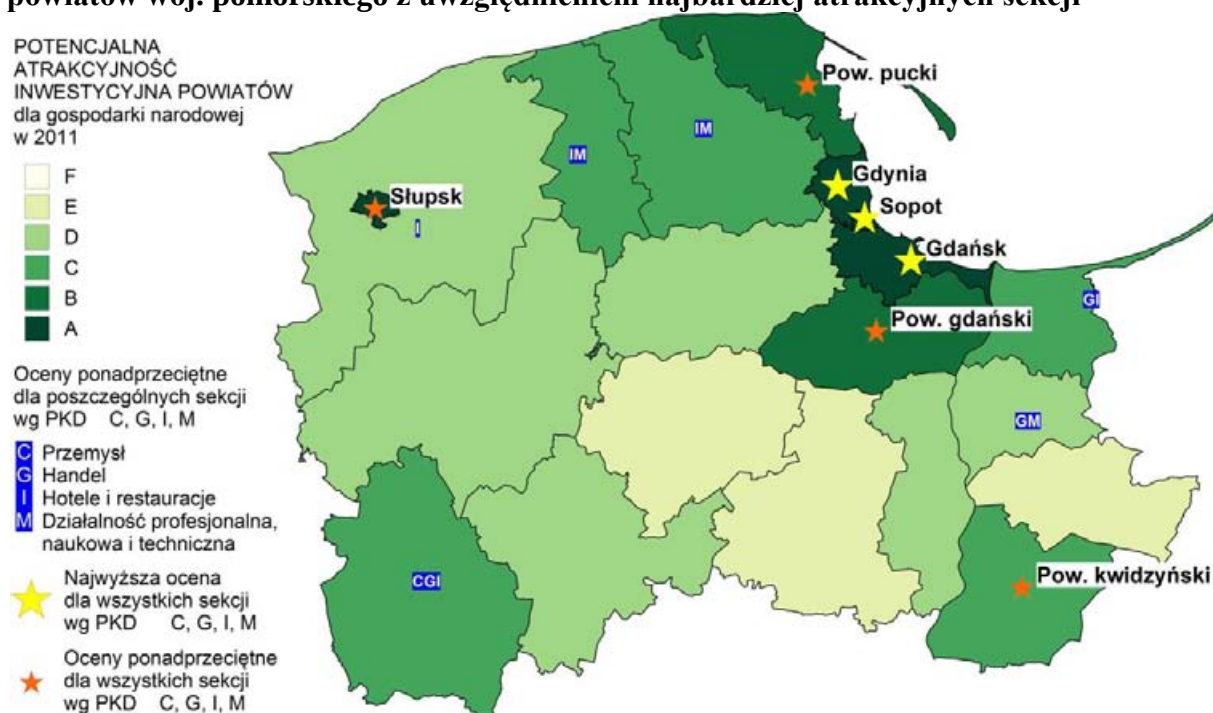
Źródło: opracowanie własne.

Wymienione powiaty poza powiatami kwidzyńskim, lęborskim, wejherowskim, nowodworskim, człuchowskim charakteryzują się wysoką atrakcyjnością inwestycyjną. Na wyróżnienie zasługują powiaty grodzkie: Sopot Gdańsk, Gdynia z uwagi na uzyskanie przez te jednostki klasy A potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich analizowanych sekcji gospodarki narodowej.

W odniesieniu do poniższych sekcji należy wyróżnić dodatkowo następujące powiaty:

- kwidzyński, człuchowski (klasa C) dla sekcji C,
- kwidzyński, nowodworski, człuchowski, malborski (klasa C) dla sekcji G,
- kwidzyński (klasa C) dla sekcji I
- kwidzyński, lęborski, wejherowski, malborski (klasa C) dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa pomorskiego zawiera rysunek 3.

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. pomorskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

Źródło: opracowanie własne.

Gminy

Podobnie jak w przypadku powiatów, również atrakcyjność gmin wykazuje duże zróżnicowanie. Wśród najlepiej ocenionych znalazły się takie gminy jak: Pruszcz Gdański (1), Kolbudy (2), Pruszcz Gdański (2), Krynica Morska (1), Sztutowo (2), Hel (1), Jastarnia (1), Puck (1), Władysławowo (1), Kosakowo (2), Reda (1), Rumia (1), Wejherowo (1), Chojnice (1), Człuchów (1), Lębork (1), Łeba (1), Ustka (1), Słupsk (1), Kościerzyna (1), Kwidzyn (1), Malbork (1), Starogard Gdański (1), Tczew (1), Gdańsk (1), Gdynia (1), Sopot (1). Znalazło to także odzwierciedlenie w ich wysokich ocenach (A lub B) dla wszystkich analizowanych sekcji - por. tabela 3.

Tabela 2 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego w dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Sopot (1)	0,287	A	A	A	A	A
Pruszcz Gdański (1)	0,282	A	A	A	B	A
Gdańsk (1)	0,273	A	A	A	A	A
Tczew (1)	0,273	A	A	A	B	A
Malbork (1)	0,267	A	A	A	B	A
Lębork (1)	0,266	A	A	A	B	A
Starogard Gdański (1)	0,262	A	A	A	B	A
Ustka (1)	0,262	A	A	A	A	A
Słupsk (1)	0,261	A	A	A	B	A
Kwidzyn (1)	0,259	A	A	A	A	A

Wejherowo (1)	0,257	A	A	A	A	A
Puck (1)	0,256	A	A	A	A	A
Gdynia (1)	0,255	A	A	A	A	A
Kosakowo (2)	0,252	A	A	A	A	A
Chojnice (1)	0,250	A	A	A	C	A
Rumia (1)	0,249	A	A	A	B	A
Pruszcz Gdański (2)	0,248	A	A	A	A	A
Jastarnia (1)	0,237	A	A	A	A	B
Władysławowo (1)	0,236	A	A	A	A	A
Krynica Morska (1)	0,233	A	A	A	A	B
Hel (1)	0,231	A	A	A	A	C
Reda (1)	0,230	A	A	A	A	A
Kolbudy (2)	0,230	A	A	A	A	A
Człuchów (1)	0,226	A	A	A	B	A
Kościerzyna (1)	0,224	A	A	A	C	A
Sztutowo (2)	0,223	A	A	A	A	B
Łeba (1)	0,222	A	A	A	A	B
Kobylnica (2)	0,206	B	B	B	A	B
Bytów (3)	0,205	B	B	C	B	B
Puck (2)	0,204	B	C	D	B	B
Rzecenica (2)	0,203	B	B	B	A	C
Skórcz (1)	0,202	B	B	B	D	B
Lipnica (2)	0,202	B	B	D	C	C
Pszczółki (2)	0,202	B	B	C	D	B
Krokowa (2)	0,202	B	C	C	A	C
Żukowo (3)	0,201	B	B	B	B	B
Słupsk (2)	0,201	B	B	B	B	B
Sztum (3)	0,198	B	C	C	C	B

(1) – gmina miejska, (2) – gmina wiejska, (3) – gmina wiejsko-miejska

Źródło: opracowanie własne.

Atrakcyjne gminy to także gminy zaliczone do klasy B wg wskaźnika PAI1_GN, takie jak: Pszczółki (2), Żukowo (3), Krokowa (2), Puck (2), Bytów (3), Lipnica (2), Rzecenica (2), Kobylnica (2), Słupsk (2), Skórcz (1), Sztum (3). Również i tę grupę gmin cechuje uniwersalność walorów lokalizacyjnych, dzięki czemu są atrakcyjne dla ogółu rozpatrywanych rodzajów działalności.

Cecha ta nie występuje natomiast we wszystkich gminach zaliczonych do klasy C. Warunek ten spełniły tylko gminy: Przykona (2), Nekla (3), Sieraków (3), Zbąszyń (3), Buk (3), Wronki (3) – patrz tablica 3 w aneksie.

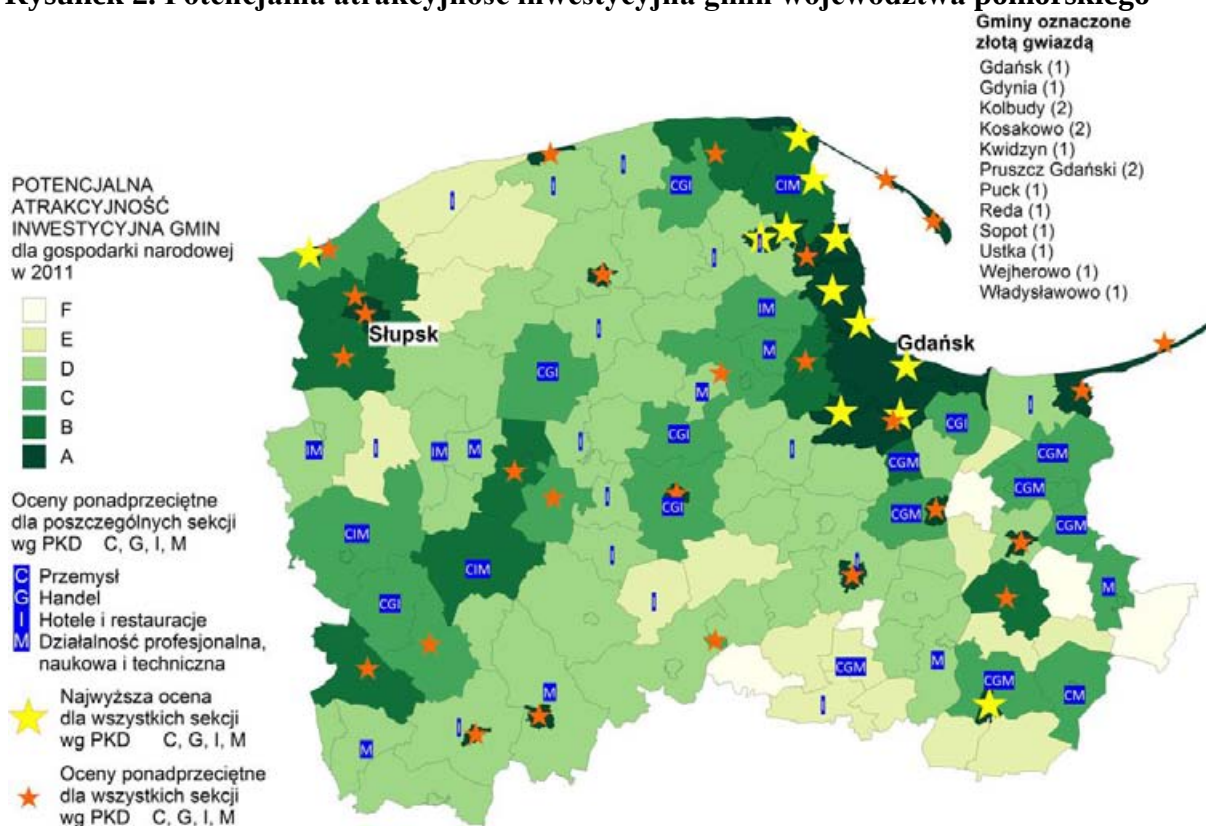
W odniesieniu do poszczególnych sekcji oprócz już wcześniej wymienionych należy wyróżnić następujące gminy klasy C:

- Cedry Wielkie (2), Kartuzy (3), Stężycza (2), Nowy Dwór Gdański (3), Krokowa (2), Puck (2), Gniewino (2), Czarna Dąbrówka (2), Miastko (3), Studzienice (2), Koczała (2), Przechlewo (2), Ustka (2), Kościerzyna (2), Kwidzyn (2), Prabuty (3), Nowy Staw (3), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Tczew (2), Sztum (3) - dla sekcji C,
- Pszczółki (2), Kartuzy (3), Stężycza (2), Nowy Dwór Gdański (3), Krokowa (2), Gniewino (2), Bytów (3), Czarna Dąbrówka (2), Studzienice (2), Koczała (2), Przechlewo (2), Ustka (2), Kwidzyn (2), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Tczew (2), Sztum (3) - dla sekcji G,

- Cedry Wielkie (2), Przywidz (2), Kartuzy (3), Stężyca (2), Luzino (2), Szemud (2), Kołczygłowy (2), Lipnica (2), Miastko (3), Parchowo (2), Trzebielino (2), Chojnice (1), Człuchów (2), Przechlewo (2), Cewice (2), Wicko (2), Kępice (3), Kościerzyna (1), Dziemiany (2), Karsin (2), Lipusz (2), Czarna Woda (1), Osiek (2), Starogard Gdański (2), Sztum (3) - dla sekcji I,
- Chmielno (2), Kartuzy (3), Przdokowo (2), Nowy Dwór Gdański (3), Hel (1), Krokowa (2), Szemud (2), Borzytuchom (2), Kołczygłowy (2), Lipnica (2), Miastko (3), Studzienice (2), Chojnice (2), Czarne (3), Przechlewo (2), Rzeczenica (2), Kępice (3), Ustka (2), Kwidzyn (2), Prabuty (3), Stare Pole (2), Czarna Woda (1), Gniew (3), Dzierżoń (3) - dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa pomorskiego zawiera rysunek 4.

Rysunek 2. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne.

4. Wsparcie instytucjonalne inwestora i przedsiębiorcy w województwie

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw. Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. następujące podmioty:

- izby gospodarcze: Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości Pomorza Środkowego w Słupsku, Krajowa Izba Gospodarki Morskiej w Gdyni, Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu w Gdańsku, Polska Izba Spedycji i Logistyki w Gdyni, Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdańsku, Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Gdańsku, Centrum Wspierania Biznesu/Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa Oddział Gdańsk, Pomorska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa w Gdańsku, Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Wejherowie, Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza w Gdańsku,
- stowarzyszenia (w tym centra biznesu): Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość Oddział Terenowy w Gdańsku, Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości, Centrum Przedsiębiorczości w Sopocie, Business Center Club- Loża Gdańska, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy w Gdańsku, Centrum wiedzy i przedsiębiorczości PG w Gdańsku, Centrum Transferu Technologii w Gdańsku, Fundacja Gospodarcza w Gdyni, Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości, Gdański Klub Biznesu, Starogardzki Klub Biznesu, Gdańskie Centrum Obsługi Przedsiębiorców, Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Instytut Rozwoju w Sopocie, Ośrodek Innowacji NOT w Słupsku,
- inkubatory przedsiębiorczości: Mikroinkubator przedsiębiorczości w Sopocie, Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni, Bioinkubator Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Fundacji Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości UG, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości Politechniki Gdańskiej, Gdański Inkubator Przedsiębiorczości, Inkubator – Ośrodek Przedsiębiorczości Debrzno, Inkubator Przedsiębiorczości przy Stowarzyszeniu Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku, Słupski Inkubator Technologiczny,
- Parki (technologiczne, naukowo-badawcze, przemysłowe): Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni, Kwidzyński Park Przemysłowo-Technologiczny, Gdański Park Naukowo Technologiczny, Zielony Park Przemysłowy w Cierźnie,
- ośrodki doradztwa (w tym: doradztwa personalnego, rolniczego): Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku,
- instytucje finansowe (fundusze poręczeniowe i gwarancyjne): Fundusz Pożyczkowy SŁUPIA Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości (SSIGiP), Fundusz Pożyczkowy INKUBATOR (SSIGiP), Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości (SSIGiP), Fundusz Poręczeń Kredytowych (SSIGiP), Fundusz Mikro w Gdańsku, Gdańska Akademia Bankowa przy Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową, Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych w Gdańsku, Pomorski Fundusz Pożyczkowy w Gdańsku, Subregionalny Fundusz Pożyczkowy "Gryf" Polska Fundacja Przedsiębiorczości w Gdańsku,
- inne: Agencja Rozwoju Pomorza w Gdańsku, Regionalny Ośrodek Informacji Patentowej / Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni, Agencja Rozwoju Gdyni, Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego, Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego, Wojewódzkie Zrzeszenie Handlu i Usług w Gdańsku, Międzynarodowe Targi Gdańskie, Pomorska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Gdańsku (Instytut Naukowo-Techniczny), Powiatowy Cech Rzemiosł Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Wejherowie, Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne Dzierżoń, Pracodawcy Pomorza w Gdańsku.

Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość Oddział Terenowy w Gdańsku. Stowarzyszenie realizuje projekty wspierające małe i średnie przedsiębiorstwa oraz osoby rozpoczynające działalność gospodarczą. Oferta Stowarzyszenia obejmuje usługi informacyjne (kojarzenie partnerów gospodarczych, mikro- i makroekonomiczne analizy rynku, raporty handlowe o firmach, informacje prawne, informacje o źródłach zewnętrznego finansowania działalności gospodarczej, w tym o funduszach unijnych); doradcze (zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie strategiczne, marketing, badania rynkowe, finanse - księgowość, biznesplany). Informacje i konsultacje udzielane są również w punktach informacyjno-konsultacyjnych w Lęborku, Kartuzach i Sopocie, istnieje także możliwość realizacji usługi on-line. Stowarzyszenie jest ośrodkiem: Enterprise Europe Network, Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU). Stowarzyszenie organizuje misje gospodarcze dla polskich przedsiębiorców (rozmowy biznesowe, wizyty na targach, wizyty w firmach zagranicznych) oraz dla zagranicznych przedsiębiorców przyjeżdżających do Polski (rozmowy i wizyty w polskich firmach). Oferta Stowarzyszenia obejmuje także szkolenia (dla osób rozpoczynających i prowadzących działalność gospodarczą, zakres i tematyka szkolenia są dostosowywane do potrzeb i oczekiwań klienta) oraz organizację seminariów, prezentacji i konferencji na aktualne tematy gospodarcze. Do projektów realizowanych przez Stowarzyszenie należy **Centrum Przedsiębiorczości w Sopocie**, którego elementem jest **Mikroinkubator przedsiębiorczości w Sopocie** (<http://www.swp.gda.pl/>, 05.11.2013.).

Ślupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości (SSIGiP). Oferta Stowarzyszenia obejmuje m.in. usługi szkoleniowe, doradcze, informacyjne. Stowarzyszenie oferuje także usługi finansowe, w tym prowadzi **Fundusz Pożyczkowy SŁUPIA** (pożyczki na cele inwestycyjne lub/i obrotowe dla mikro i małych przedsiębiorstw oraz dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą); **Fundusz Pożyczkowy INKUBATOR** (pożyczki zarówno dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, jak i osób już ją prowadzących na rozwój nowopowstałej lub już funkcjonującej działalności oraz pożyczki przeznaczone na zakupy inwestycyjne); **Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości** (pożyczki dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz podmiotów tworzących nowe miejsca pracy bądź deklarujące utrzymanie dotychczasowych miejsc); **Fundusz Poręczeń Kredytowych** (poręczenia kredytów, pożyczek, wadium przetargowych i należytego wykonania umowy kontraktu dla firm osób bezrobotnych otwierających nową działalność gospodarczą). (<http://www.inkubator.slupsk.pl/>, 05.11.2013.).

Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni (PPNT). Oferta Parku obejmuje opiekę naukową i biznesową (autor projektu może współpracować z opiekunem merytorycznym i uzyskiwać pomoc od Rady Naukowej), usługi doradztwa (m.in. w zakresie własności patentowej i intelektualnej, komercjalizacji technologii, planowania strategicznego, zarządzania produktem innowacyjnym, wdrażania nowych usług i produktów, pozyskiwania zewnętrznego finansowania projektów), ułatwianie współpracy z kooperantami, pomoc w znalezieniu odpowiedniego rozwiązania technologicznego, wspomaganie procesu wymiany technologii, dostęp do wiedzy i baz danych, możliwość udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, możliwość nauki języków obcych oraz savoir vivre'u w biznesie, promocję działań partnerów PPNT, dostęp do laboratoriów badawczych, prototypowni, kompleksu konferencyjno-wystawienniczego. W ramach Parku funkcjonuje m.in. **Regionalny Ośrodek Informacji Patentowej** (informuje, szkoli i doradza w zakresie wiedzy patentowej oraz ochrony własności intelektualnej), **Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości PPNT** oraz **BioInkubator PPNT** (oferta skierowana do firm biotechnologicznych, które otrzymują szerszą formę wsparcia w ramach Wdrożeniowego Laboratorium Biotechnologii i Ochrony Środowiska PPNT). W ramach działalności Inkubatora - poza kompleksowym wsparciem,

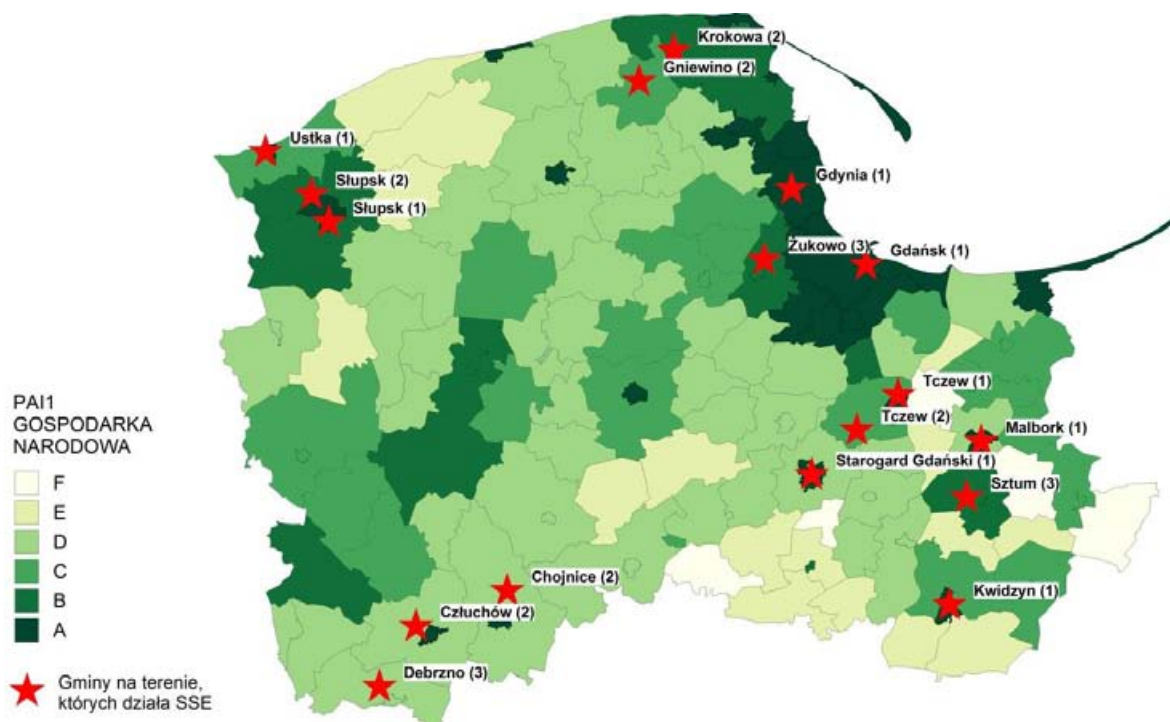
które jest oferowane również starszym firmom w ramach Parku - oferta została poszerzona o dodatkowe elementy, takie jak: niskie koszty prowadzenia działalności, preferencyjne warunki wynajmu lokali, opiekę merytoryczną Rady Naukowej nad realizowanym w ramach PPNT projektem oraz opiekę mentora branżowego. Dla tworzonych przedsiębiorstw powstała w Parku Strefa Startup Gdynia - to miejsce, w którym można skorzystać z biura coworkingowego, doradztwa, mentoringu, spotkań tematycznych i networkingowych oraz warsztatów. PPNT aktywnie rozwija moduł „Innowacji społecznych” otwierając się na współpracę z podmiotami, realizację projektów i organizację wydarzeń w tym zakresie. W 2013 roku na terenie Parku zostało oddana do użytku Centrum Designu Gdynia oferujące wsparcie rozwoju i promocji sektorów kreatywnych. Obejmuje ono nowoczesne powierzchnie biurowe, kompleksowo wyposażone prototypownie, sale wystawiennicze, salę kinową, sale konferencyjne. Na terenie Parku działa Centrum Nauki „Eksperyment” – jest to interaktywna wystawa, której główną ideą jest nauczanie poprzez zabawę. Wystawa główna podzielona jest na 4 strefy tematyczne – Hydroświat, Drzewo Życia, Niewidoczne Siły, Akcja – Człowiek. Dla przedsiębiorstw i instytucji, które nie znajdują lokalizacji na terenie Parku powstał projekt ePPNT, w ramach, którego można działać w PPNT bez potrzeby przeprowadzki na jego teren. Projekt obejmuje dwa systemy kooperacji: e-Park oraz e-Inkubator. (<http://ppnt.pl/>, 05.11.2013.).

Agencja Rozwoju Pomorza w Gdańsku (ARP S.A.). Oferta Agencji obejmuje usługi informacyjne i doradcze (istnieje możliwość zadania pytania konsultantom drogą elektroniczną) - usługi te świadczone są m.in. w ramach: Punktów Konsultacyjnych Krajowego Systemu Usług (PK KSU) oraz Regionalnej Sieci Punktów Informacyjnych (PI) ARP S.A. Agencja świadczy także usługi szkoleniowe i konsultingowe. Agencja uruchomiła Fundusz Kapitałowy, który ma na celu inicjowanie działalności innowacyjnej poprzez bezpłatne wsparcie pomysłodawców w początkowym etapie rozwoju, a następnie kapitałowe zaangażowanie w nowoutworzoną spółkę. Działalność w ramach projektu obejmuje tzw. preinkubację - wsparcie rzeczowe, eksperckie i finansowe projektów innowacyjnych na wczesnym etapie rozwoju (m.in. bezpłatne udostępnienie powierzchni biurowej, wyposażenia biurowego, zapewnienie bezpłatnych eksperckich usług doradczych) oraz w następnym kroku inwestowanie do wartości 200.000 EUR w udziały bądź akcje (do 49% udziałów / akcji) spółek tworzonych na bazie preinkubowanych projektów. ARP w Gdańsku jest zaangażowana w system obsługi inwestorów zagranicznych na Pomorzu - Invest in Pomerania. Oferta dla inwestorów zagranicznych obejmuje m.in.: przygotowanie raportu dotyczącego sytuacji gospodarczej regionu oraz podregionów, z uwzględnieniem wybranych przez inwestora czynników makroekonomicznych, przygotowanie raportu nt. norm prawnych prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i województwie pomorskim oraz dostępnych form wsparcia inwestycji; pomoc w nawiązaniu kontaktu z władzami lokalnymi, potencjalnymi partnerami biznesowymi z regionu; przedstawienie oferty dostępnych powierzchni biurowych, magazynowych oraz terenów inwestycyjnych; organizację wizyty w regionie; kompleksową opiekę poinwestycyjną, z uwzględnieniem usług rzeczownika inwestora. (<http://www.arp.gda.pl/>, 05.11.2013.).

Specjalne strefy ekonomiczne w województwie pomorskim - efekty funkcjonowania

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonują 2 specjalne strefy ekonomiczne: Pomorska i Słupska. Do końca 2012 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 8 miast i 9 gmin - zob. rys. 5.

Rys. 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1997 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2012 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 3,6 mld zł, co stanowi 4% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 9,7 tys. nowych miejsc pracy w regionie, co stanowi 5% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 4).

Tab. 4. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec 2012 r.

Nazwa SSE i podstrefy	Powiat, gmina	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w przychodach lub zatrudnieniu)	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2012 r. w mln zł	Liczba miejsc pracy na koniec 2012 r.
Słupska SSE/ Podstrefa Tuchom	Powiat kartuski, gmina Żukowo (3)			
Pomorska SSE/ Podstrefa Żarnowiec	Powiat pucki, gmina Krokowa (2)	artykuły spożywcze, metale,	148,93	725
Pomorska SSE/ Podstrefa Żarnowiec	Powiat wejherowski, gmina Gniewino (2)	brak inwestorów		
Pomorska SSE/ Podstrefa Chojnice	Powiat chojnicki, gmina Chojnice (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	57,34	36
Pomorska SSE/ Podstrefa Człuchów	Powiat człuchowski, gmina Człuchów (2)	brak inwestorów		
Słupska SSE/ Podstrefa Debrzno	Powiat człuchowski, gmina Debrzno (3)	brak inwestorów		
Słupska SSE/ Podstrefa Ustka	Powiat słupski, gmina Ustka (1)	brak inwestorów		
Słupska SSE/ Podstrefa Redzikowo	Powiat słupski, gmina Słupsk (2)	artykuły spożywcze, magazynowanie i usługi wspomagające transport,	154,16	330
Słupska SSE/ Podstrefa Słupsk	Powiat m.Słupsk, gmina Słupsk (1)	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, magazynowanie i usługi wspomagające transport,	257,80	928
Pomorska SSE/ Podstrefa Kwidzyn	Powiat kwidzyński, gmina Kwidzyn (1)	papier i wyroby z papieru, komputery, wyroby elektroniczne i optyczne,	1 079,03	1 504
Pomorska SSE/ Podstrefa Malbork	Powiat malborski *, gmina Malbork (1)	chemikalia i wyroby chemiczne	74,26	124
Pomorska SSE/ Podstrefa Starogard Gdański	Powiat starogardzki, gmina Starogard Gdański (1)	podstawowe substancje farmaceutyczne, leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne	584,28	1 671
Pomorska SSE/ Podstrefa Tczew	Powiat tczewski, gmina Tczew (1)	komputery, wyroby elektroniczne i optyczne	744,08	3 246
Pomorska SSE/ Podstrefa Tczew	Powiat tczewski, gmina Tczew (2)	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,	124,19	873

Pomorska SSE/ Podstrefa Sztum	Powiat sztumski *, gmina Sztum (3)	artykuły spożywcze	0,41	
Pomorska SSE/ Podstrefa Gdańsk	Powiat m.Gdańsk, gmina Gdańsk (1)	papier i wyroby z papieru	362,11	112
Pomorska SSE/ Podstrefa Gdynia	Powiat m.Gdynia, gmina Gdynia (1)	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	51,04	116

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Największe wartościowo inwestycje napłynęły do Kwidzyna (INTERNATIONAL PAPER Kwidzyn S.A., JABIL CIRCUIT POLAND sp. z o.o. , FABRYKA PLASTIKÓW POMERANIA sp. z o.o., LEMAHIEU POLSKA sp. z o.o.), Tczewa (SILGAN METAL PACKAGING Tczew S.A., MOLEX PREMISE NETWORKS Sp. z o.o., MBF Sp. z o.o., GEMALTO Sp. z o.o., PRESS GLASS S.A. , VETREX Sp. z o.o., E-Doradca sp. z o.o., California Trading sp. z o.o. sp. k., FLEXTRONICS INTERNATIONAL POLAND Sp. z o.o., P.H. MEGA Jerzy Oleksy, CARTONDRUCK sp. z o.o., TAPFLO sp. z o.o., WARMUS Investment sp. z o.o.) oraz Starogardu Gdańskiego (AKOMEX sp. z o.o., GILLMET sp. z o.o. - Cynkownia Ogniowa, ZAKŁADY FARMACEUTYCZNE „POLPHARMA” S.A.).

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa pomorskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- prowadzących działalność badawczo-rozwojową, z sektora nowoczesnych usług i zaawansowanych technologii, współpracujących z instytucjami naukowymi oraz zajmujących się gromadzeniem i przetwarzaniem danych, z branży maszynowej - w przypadku Pomorskiej SSE,
- świadczących usługi transportowo-magazynowe oraz reprezentujących branże: motoryzacyjną, przetwórstwo drzewne, przemysł elektromaszynowy i metalowy w przypadku Słupskiej SSE.

Gmina na 5

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej już po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz ocena kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin. Efektem badania jest ranking Gmina na 5!, który nagradza tym tytułem jednostki samorządu terytorialnego wyróżniające się wysokim poziomem obsługi z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji. Badania prowadzone są metodą tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A wg rankingu PAI 2010.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem "Gminy na 5!" wyróżniono 90 gmin, z czego 10 z terenu województwa pomorskiego (tab. 5).

Tabela 5. Gmina województwa pomorskiego nagrodzona tytułem Gminy na 5!

Lokata w rankingu	Gmina	Ocena witryn internetowych	Ocena korespondencji w języku polskim	Ocena korespondencji w języku angielskim	Suma
4	Tczew (1)	14,0	7,0	11,0	32,0
13	Słupsk (1)	14,5	13,0	0,0	27,5
17	Ustka (1)	10,5	11,0	5,0	26,5
18	Kościerzyna (1)	6,0	11,0	9,0	26,0
25	Lębork (1)	11,5	9,0	5,0	25,5
26	Sztutowo (2)	6,5	11,0	8,0	25,5
31	Kobylnica (2)	10,5	9,0	5,0	24,5
38	Gdańsk (1)	14,0	7,0	3,0	24,0
68	Kolbudy (2)	9,5	11,0	0,0	20,5
77	Gdynia (1)	15,0	5,0	0,0	20,0

Źródło: Opracowanie własne.

Tytuł Gminy na 5! został przyznany powyższym gminom głównie z uwagi na interesującą zawartość strony internetowej oraz kompleksową odpowiedź na korespondencję mailową oraz w większości przypadków odpowiedzi na maila w języku angielskim. Na szczególne wyróżnienie zasługuje strona miasta Gdynia, po której oprowadza wirtualna urzędniczka, a strona zawiera oferty inwestycyjne i jest przygotowana w 7 językach obcych. W przypadku korespondencji mailowej wyróżniły się Tczew oraz Gdynia, które zaangażowały do udzielenia odpowiedzi instytucje otoczenia biznesu.

5. Mocne i słabe strony województwa

Województwo pomorskie jest regionem o silnie zarysowanej specyfice, mającej wpływ na jego mocne i słabe strony. Jeśli dokonamy ich podziału w zależności od głównych uwarunkowań i czynników lokalizacji inwestycji, ujętych w mikroklimatach tworzących oceny potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, to można je pogrupować w mocne strony (mikroklimaty o ocenach A, B lub C) oraz słabe strony (mikroklimaty o ocenach D, E lub F) - patrz tabela 6.

Tabela 6. Mocne i słabe strony województwa pomorskiego

Mocne strony województwa wg mikroklimatów IP SGH	Słabe strony województwa wg mikroklimatów IP SGH
Gospodarka narodowa	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Rentowność przedsiębiorstw klasa E

Mikroklimat społeczny klasa C Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa B Mikroklimat innowacyjność klasa B Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Rentowność majątku trwałego klasa B Samofinansowanie jst klasa C	Nakłady inwestycyjne klasa D
Przemysł kapitałochłonny	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa A Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa C Mikroklimat innowacyjność klasa A Rentowność majątku trwałego klasa C Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat społeczny klasa D Nakłady inwestycyjne klasa D
Przemysł pracochłonny	
Mikroklimat zasoby pracy klasa A Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat społeczny klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Rentowność majątku trwałego klasa C Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat administracja klasa D Nakłady inwestycyjne klasa D
Handel	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat społeczny klasa A Mikroklimat rynkowy klasa B Mikroklimat administracja klasa B Samofinansowanie jst klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa D Nakłady inwestycyjne klasa D
Turystyka	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat społeczny klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Mikroklimat administracja klasa B Samofinansowanie jst klasa C Nakłady inwestycyjne klasa B	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Rentowność majątku trwałego klasa F Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa F
Działalność profesjonalna naukowa i techniczna	
Mikroklimat zasoby pracy klasa B Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat społeczny klasa C Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa A Mikroklimat innowacyjność klasa B Rentowność majątku trwałego klasa B Samofinansowanie jst klasa C	Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E Nakłady inwestycyjne klasa D

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań Instytutu Przedsiębiorstwa SGH.

Podsumowanie

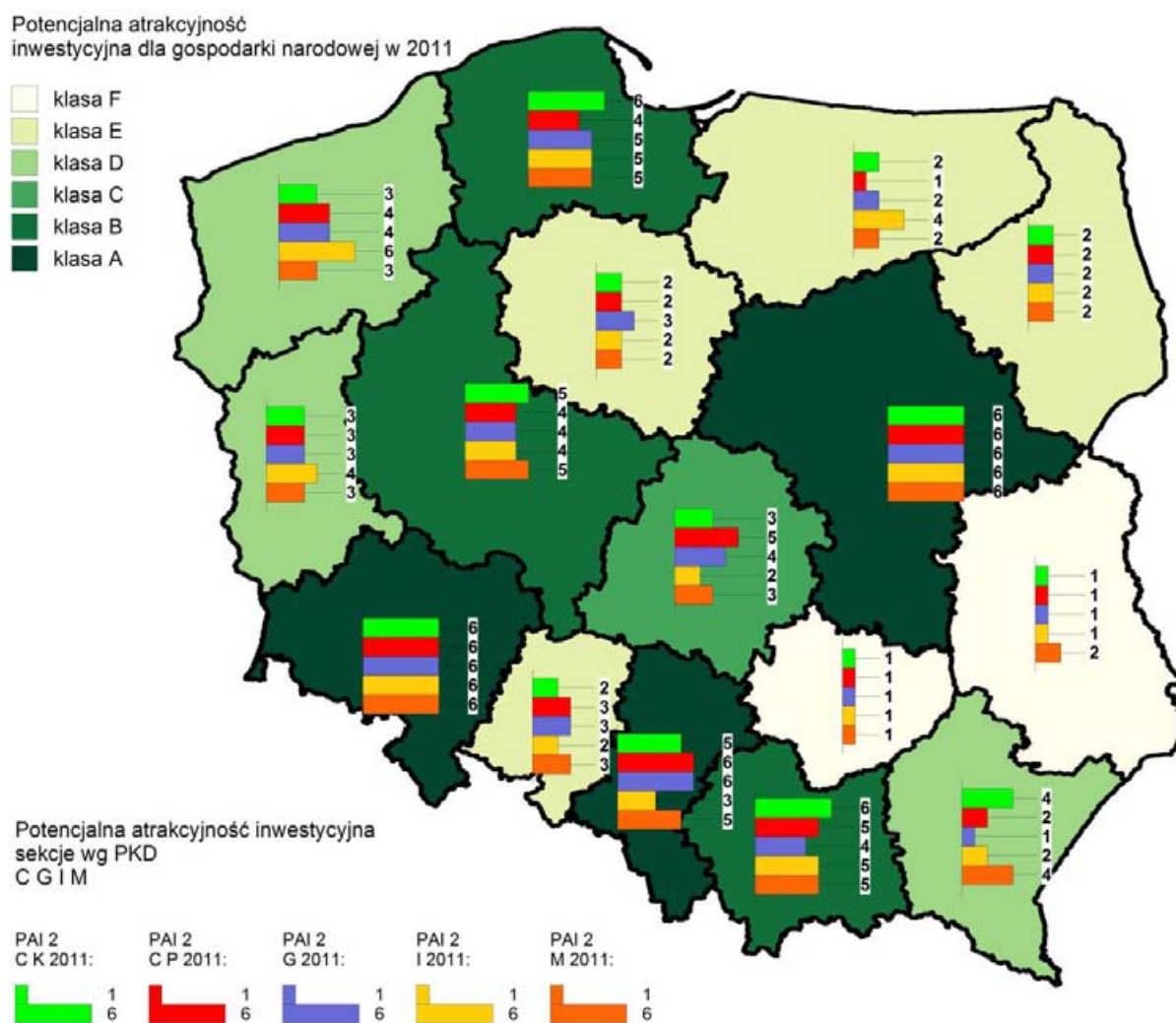
Lokomotywami rozwoju województwa pomorskiego są miasta na prawach powiatu: Słupsk, Gdańsk, Gdynia, Sopot, a także powiaty gdański i pucki jak również powstałe w tym regionie specjalne strefy ekonomiczne.

W związku z konkurencyjnością średnich i dużych przedsiębiorstw województwo jest predestynowane do **tworzenia klastrów międzyregionalnych**, zwłaszcza w takich sektorach, jak: produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, produkcja wyrobów tekstylnych, działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana. Ponadto w województwie opłacalne jest rozwijanie **usług offshoringowych** (BPO) na bazie konkurencyjnych przedsiębiorstw z sektorów: działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, reklama, badanie rynku i opinii publicznej, działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki.

Może także rozwijać **inteligentne specjalizacje** na bazie konkurencyjnych dużych i średnich przedsiębiorstw **w sektorze średnio-wysokiej techniki**: produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, a także **w sektorze niskiej techniki**: produkcja wyrobów tekstylnych. Województwo cechuje także konkurencyjność średnich i dużych przedsiębiorstw z sektora usług wysokiej techniki: działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki i działalność powiązana **usług rynkowych opartych na wiedzy**, takich jak: reklama, badanie rynku i opinii publicznej, a także z tzw. innych usług opartych na wiedzy: edukacja.

ANEKS

Rysunek 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

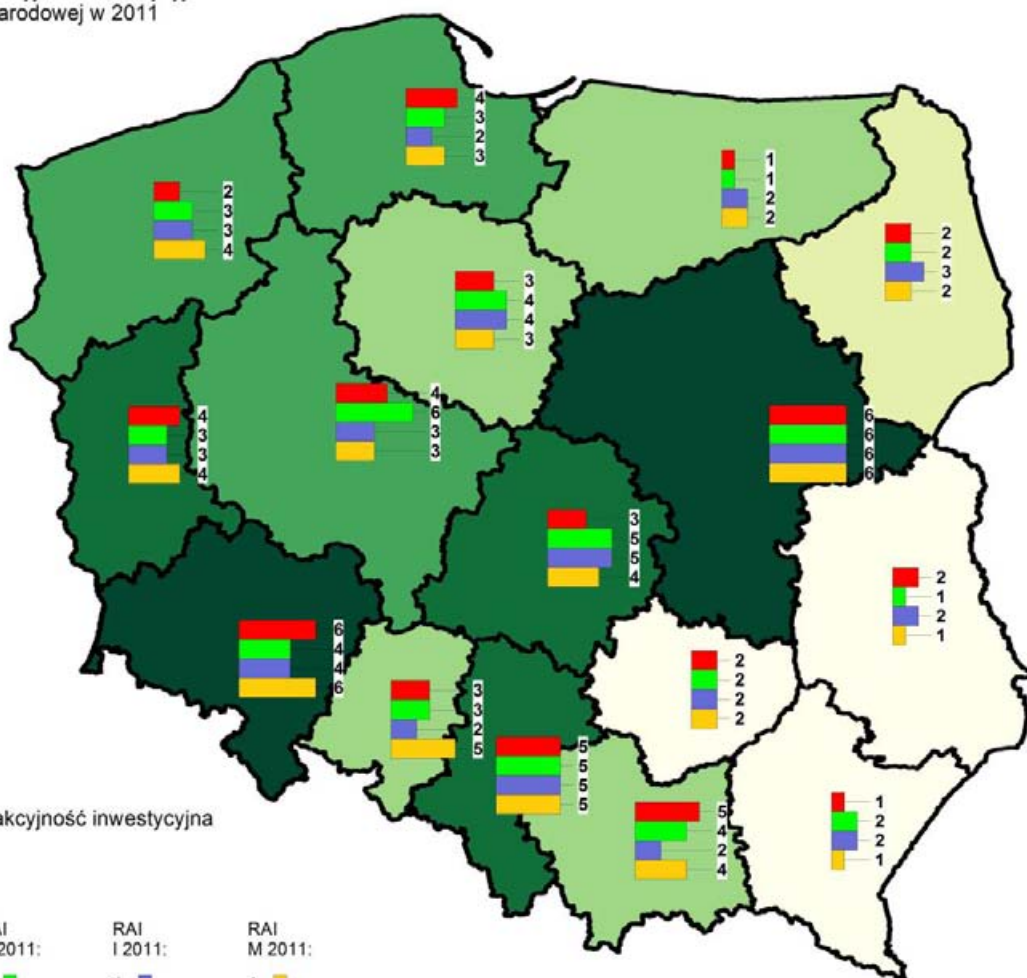

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna
dla gospodarki narodowej w 2011

- klasa F
- klasa E
- klasa D
- klasa C
- klasa B
- klasa A

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Zbiorne zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej dla województw

Województwo	DOLNOŚLĄSKIE	KUJAWSKO-POMORSKIE	LUBELSKIE	LUBUSKIE	ŁÓDZKIE	MAŁOPOLSKIE	MAZOWIECKIE	OPOLSKIE	PODKARPACKIE	PODLASKIE	POMORSKIE	ŚLĄSKIE	ŚWIĘTOKRZYSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	WIELKOPOLSKIE	ZACHODNIOPOMORSKIE
PAI1 GN	A	D	F	D	D	C	A	E	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 GN	A	E	F	D	C	B	A	E	D	E	B	A	F	E	B	D
RAI GN	A	D	F	B	B	D	A	D	F	E	C	B	F	D	C	C
PAI1 C	A	D	F	D	C	C	A	D	E	F	B	A	F	E	B	B
PAI2 C KAPITAŁ	A	E	F	D	D	A	A	E	C	E	A	B	F	E	B	D
PAI2 C PRACA	A	E	F	D	B	B	A	D	E	E	C	A	F	F	C	C
RAI C	A	D	E	C	D	B	A	D	F	E	C	B	E	F	C	E
PAI1 G	A	F	F	B	E	B	A	D	D	F	A	C	F	C	C	B
PAI2 G	A	D	F	D	C	C	A	D	F	E	B	A	F	E	C	C
RAI G	C	C	F	D	B	C	A	D	E	E	D	B	E	F	A	D
PAI1 I	B	E	F	C	E	B	A	E	E	E	A	C	F	C	C	A
PAI2 I	A	E	F	C	E	B	A	E	E	E	B	D	F	C	C	A
RAI I	C	C	E	D	B	E	A	E	E	D	E	B	E	E	D	D
PAI1 M	A	E	F	D	D	C	A	D	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 M	A	E	E	D	D	B	A	D	C	E	B	B	F	E	B	D
RAI M	A	D	F	C	C	C	A	B	F	E	D	B	E	E	D	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 2. Ocena atrakcyjności na podstawie unijnego wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI UE w roku 2011

	Mikroklimat Kapitał Ludzki	Mikroklimat Rynkowy	Mikroklimat Innowacyjność	Wskaźnik syntetyczny
Dolnośląskie	B	D	D	D
Kujawsko-Pomorskie	B	E	F	E
Lubelskie	B	F	E	F
Lubuskie	A	F	E	E
Łódzkie	A	E	E	E
Małopolskie	C	E	E	E
Mazowieckie	A	C	B	B
Opolskie	C	F	E	F
Podkarpackie	C	F	E	F
Podlaskie	B	F	E	F
Pomorskie	B	D	D	D
Śląskie	B	D	E	D
Świętokrzyskie	A	F	F	F

Warmińsko-Mazurskie	B	F	E	F
Wielkopolskie	A	E	E	E
Zachodniopomorskie	C	E	E	E

Źródło: opracowanie własne na podstawie obliczeń H. Godlewskiej-Majkowskiej i M. Czerneckiego, wykonanych w ramach realizacji badania statutowego: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów a lokalizacja przedsiębiorstwa w gospodarce globalnej* (zespół: dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska prof. SGH – kierownik badania, dr P. Bartoszczuk, dr P. Zarębski, mgr M. Typa, mgr M. Czernecki).

Tabela 3. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Sopot	0,380	A	A	A	A	A
Gdańsk	0,352	A	A	A	A	A
Słupsk	0,318	A	A	A	B	A
Gdynia	0,314	A	A	A	A	A
Powiat pucki	0,290	B	B	B	A	B
Powiat gdański	0,287	B	B	B	B	B
Powiat kwidzyński	0,249	C	C	C	C	C
Powiat lęborski	0,247	C	D	D	A	C
Powiat wejherowski	0,241	C	D	D	B	C
Powiat nowodworski	0,241	C	D	C	A	D
Powiat człuchowski	0,240	C	C	C	B	D

Źródło: jak do tab. 1.

Tabela 4. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa pomorskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Sopot (1)	0,287	A	A	A	A	A
Pruszcz Gdański (1)	0,282	A	A	A	B	A
Gdańsk (1)	0,273	A	A	A	A	A
Tczew (1)	0,273	A	A	A	B	A
Malbork (1)	0,267	A	A	A	B	A
Lębork (1)	0,266	A	A	A	B	A
Starogard Gdański (1)	0,262	A	A	A	B	A
Ustka (1)	0,262	A	A	A	A	A
Słupsk (1)	0,261	A	A	A	B	A
Kwidzyn (1)	0,259	A	A	A	A	A
Wejherowo (1)	0,257	A	A	A	A	A
Puck (1)	0,256	A	A	A	A	A
Gdynia (1)	0,255	A	A	A	A	A
Kosakowo (2)	0,252	A	A	A	A	A
Chojnice (1)	0,250	A	A	A	C	A

Rumia (1)	0,249	A	A	A	B	A
Pruszcz Gdański (2)	0,248	A	A	A	A	A
Jastarnia (1)	0,237	A	A	A	A	B
Władysławowo (1)	0,236	A	A	A	A	A
Krynica Morska (1)	0,233	A	A	A	A	B
Hel (1)	0,231	A	A	A	A	C
Reda (1)	0,230	A	A	A	A	A
Kolbudy (2)	0,230	A	A	A	A	A
Człuchów (1)	0,226	A	A	A	B	A
Kościerzyna (1)	0,224	A	A	A	C	A
Sztutowo (2)	0,223	A	A	A	A	B
Łeba (1)	0,222	A	A	A	A	B
Kobylnica (2)	0,206	B	B	B	A	B
Bytów (3)	0,205	B	B	C	B	B
Puck (2)	0,204	B	C	D	B	B
Rzecenica (2)	0,203	B	B	B	A	C
Skórcz (1)	0,202	B	B	B	D	B
Lipnica (2)	0,202	B	B	D	C	C
Pszczółki (2)	0,202	B	B	C	D	B
Krokowa (2)	0,202	B	C	C	A	C
Żukowo (3)	0,201	B	B	B	B	B
Słupsk (2)	0,201	B	B	B	B	B
Sztum (3)	0,198	B	C	C	C	B
Nowy Staw (3)	0,197	C	C	B	E	B
Nowy Dwór Gdański (3)	0,196	C	C	C	D	C
Ustka (2)	0,195	C	C	C	A	C
Kościerzyna (2)	0,194	C	C	B	B	D
Gniewino (2)	0,193	C	C	C	B	D
Tczew (2)	0,192	C	C	C	D	B
Czarna Woda (1)	0,189	C	C	C	C	C
Kwidzyn (2)	0,187	C	C	C	D	C
Cedry Wielkie (2)	0,187	C	C	B	C	D
Stężycza (2)	0,185	C	C	C	C	D
Studzienice (2)	0,185	C	C	C	B	C
Stare Pole (2)	0,184	C	C	C	D	C
Kartuzy (3)	0,184	C	C	C	C	C
Przechlewo (2)	0,184	C	C	C	C	C
Prabuty (3)	0,183	C	C	D	D	C
Czarna Dąbrówka (2)	0,182	C	C	C	B	D
Dzierżgoń (3)	0,182	C	D	D	E	C
Koczała (2)	0,180	C	C	C	B	D
Szemud (2)	0,179	C	D	D	C	C
Przodkowo (2)	0,179	C	D	D	D	C
Miastko (3)	0,179	C	C	D	C	C

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2013).